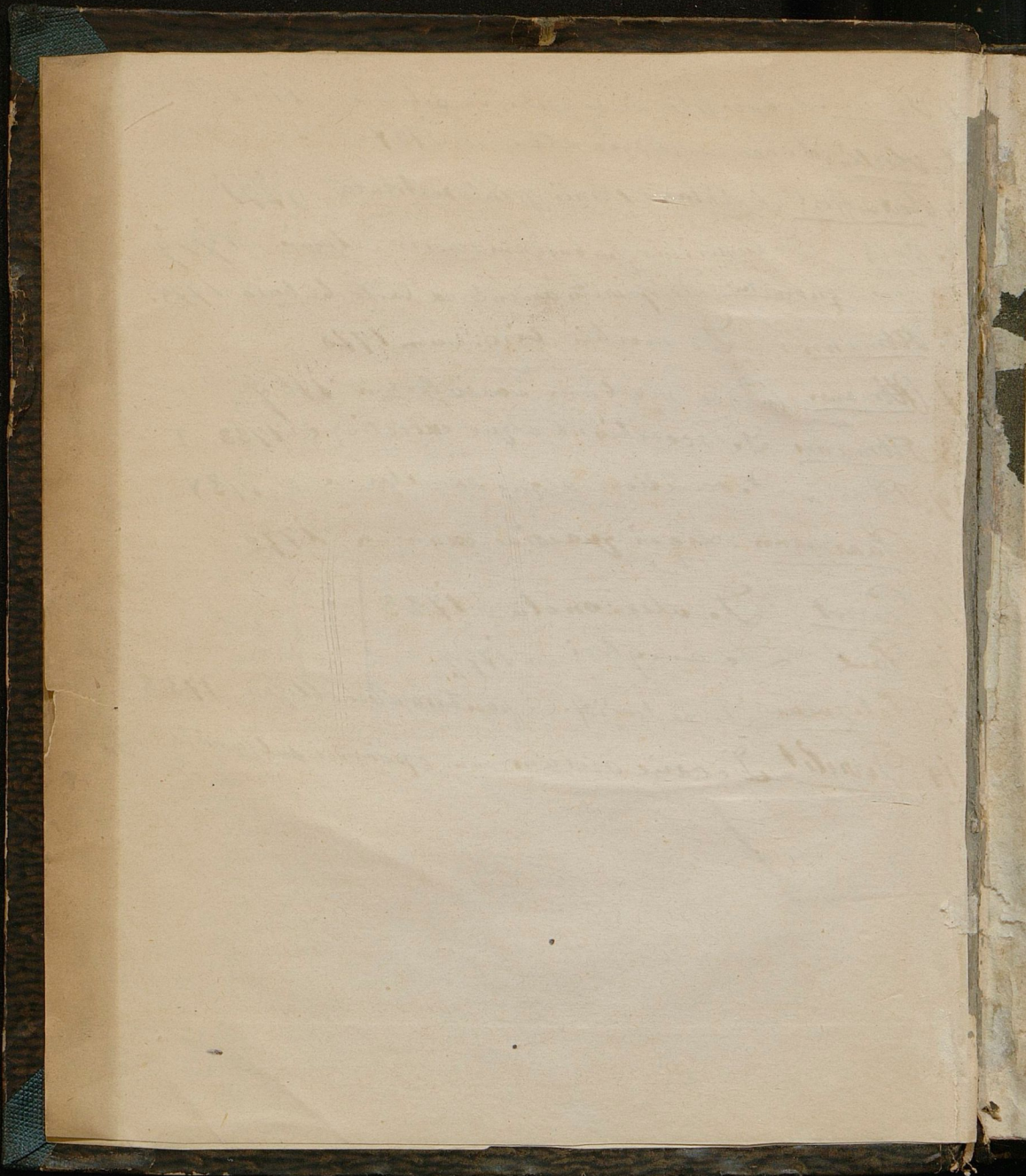

HISTOIRE
DE
LA VILLE DE
HANNOVER

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.

1. Oberlin in De capio liberatur in medicina astruc. 1752
2. Oberlin: De haemorrhagia uteri 1767.
3. Plectouffer: An thlasia carnis sponte perstituta 1771
4. Poth De humoribus quibusdam serosis externis 1779
5. Prezel-Kowitzky: De spiritu ardente ex lacte bubulo 1778.
6. Rehmann: De morbis virginum 1770
7. Rehmann Circa morbum variolorum 1767
8. Rehmann De ocretionibus atque excretionibus 1738 I
9. Rehmann De ocretionibus atque excretionibus II 1738
10. Paarmann: Ligni guaiacae examen 1772
11. Parrot De utero enola 1733
12. Paul De ancyloxi 1777
13. Pelizaev De partu diff. ex positura uteri obliqua 1758
14. Perdel De ovario ovarium cum epiorrii pulguntata 1720.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE
HÆMORRHAGIA
UTERI

QUAM
CONSENTIENTE
GRATIOSA FACULTATE MEDICA
ARGENTORATENSI

PRO LICENTIA
SUMMOS IN MEDICINA HONORES

ET
PRIVILEGIA DOCTORALIA

RITE OBTINENDI
SOLENNI MEDICORUM EXAMINI
SUBJICIT

PETRUS JOSEPHUS OBERLIN

HAGENOENSIS
AD DIEM XXXI. JANUARIJ A. O. R. MDCCLXVII.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HENR. HEITZII, Universitatis Typographi.

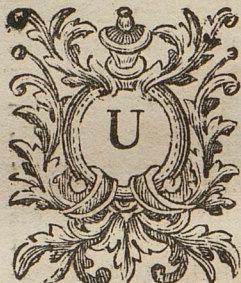

DEO
PATRIÆ
PARENTIBUS
PATRONIS
ATQUE
AMICIS.

§. I.

Ubi sanguis ex aliqua corporis humani parte præter naturam *a*) profluit, *Hæmorrhagia* *b*) adesse dicitur, quæ quidem vox, quanquam illa quandoque levia solummodo stillicidia *c*), quale illud est quod a naribus fit & sæpissime absque noxa est, indigitare solemus, proprie tamen vi derivationis *d*) non nisi impetuosum & jugem fluxum, qui proinde etiam cum periculo fit, denotat.

- a*) Nam qui naturalis est fluxus, cujus unicum exemplum in catamenii habetur, nunquam hoc nomine insignitur, uti nec ille, qui ex Medentis consilio fit, ubi arte aut vena aut arteria secatur, debitoque tempore iterum clauditur.
- b*) Licet sæpius a loco aut modo quo profluit, aliud nomen sortitur, uti hæmoptysis, hæmorrhoides, &c.
- c*) Modicus talis sanguinis fluxus DIOSCORIDI *αἰμόρροια*, a *ῥέω* fluo, dicitur, HIPPOCRATI vero *ἕρρσις*, effluxus, s. *σαλαγμός*, stillicidium; quamvis & sanguinem leniter e naribus manantem sæpissime hæmorrhagiam simpliciter vocare soleat.
- d*) Deducitur enim a *ῥαγναις*, quod HIPPOCRATI cum impetu & confertim prodire significat, interpretante GALENO *ἐν ταῖς γλώσσαις*. cf. GORREI *Defin. Medica* p. 16. *b*. & p. 548. *a*. HENR. STEPHANUS tamen in *Thesaur. Græc. Ling.* Tom. I. p. 156. "ab activa voce commodius deduci existimat, & quidem eam in usu

A

„tata

notata passim significatione accipiendo, ut ἀιμορροῦν fit idem ac
 ἄιμα παρῆν, pro ἄιμα ῥέει; id est, sanguinem rumpere, nota
 Græcorum loquendi ratione,

§. II.

Hæmorrhagia oriri nequit, nisi soluta continentis va-
 sis continuitate. Triplici hoc fieri posse modo, vulgo
 in scholis docemur. Ἀναστομάσει, qua orificia vasorum
 præter modum ampliantur, ut quem coërcere debebant
 liquorem elabi sinant, id quod vel a nimia debilitati ori-
 ficii relaxatione, vel urgentis a tergo humoris copia &
 impetu usu venire solet. Διαπνοήσει, quando juncta glu-
 tine & intertextæ canal. fibræ ita a se invicem secedunt,
 ut fluidum per ipsa canal. latera exfudet, id quod accidit,
 ubi orificium quod transmittere sanguinem debebat,
 quacunq. de causa ita arctatur atque stringitur, ut actus
 ad exteriora vi cordis & arteriarum sanguis, objectam sibi
 moram vincere impos accumuletur, quo tandem debili-
 tata laterum vasis fibræ secedere a se invicem coguntur.
 Διαρρησσει tandem oritur, quando vel admota vi externa,
 vel ipsa interna sanguinis vi fibræ plane rumpuntur, ut
 elementa fibram constituenta quodam in loco a se invi-
 cem separentur, & qua data porta sanguis libere effluat.
 Cujus species Διαρρωσει, si acrimonia sanguinis fibræ ex-
 eduntur, dicitur.

§. III.

Hæmorrhagiæ licet ubique locorum ubi sanguinea vasa
 præsto sunt, oriri possint, maximeque in illis partibus
 quæ vasis abundant & tenuioris structuræ sunt, quales
 sunt chorœidei plexus, membrana pituitaria, pulmones, &c.
 nullibi tamen frequentiores, ob causarum insignem va-
 rietatem, visceris ipsius structuram & multis externis in-
 juriis expositionem occurrit, quam in utero, quippe qui
 laxus,

laxus, spongiosus, tota fere substantia vasculosus, magno sanguinis volumini recipiendo accommodatior est: quo & præter alias causas illud accedit, quod nullus in humano corpore locus sit, in quo partes contentæ minus premantur, quam pelvis feminae, atque hinc omnis sanguinis quantitate excessus deorsum determinetur, notante BOERHAAVIO a).

a) *Prelect. Acad. ad propr. Inst. T. V. P. II. pag. 5. & 53. ed. Gœtting. 1744. 8vo.*

§. IV.

Quamdiu autem femininum corpus adhuc increfcit, adeoque ad nutritionem & augmentum omnium suarum partium sanguine indiget, ipse sanguis non accumulabitur, neque adeo in debiliori aliquo loco exitum quærere necesse habebit. Ut primum vero versus perfectionis suæ terminum pervenit, quod circa decimum & quintum ætatis annum contingere solet, ruit ad minus resistentiæ uterina vasa superfluus a) sanguis, dilatationem in ipsis five *ἔκρυσμα*, quod semper *ἀναστροφῶσι* vasorum præcedit, causabitur, ipsoque tandem luminum renixu superato, profluit, vera *ἀναστροφῶσι*, non vero quod FREINDIO b) placet, *διαρροῖαι*.

a) Quæ enim contra menstruorum theoriam, quam a plethora deducunt scholæ, allata sunt ab aliis dubia, non sufficere ad illam convellendam videntur. Placeret sententia ASTRUCII, dummodo eam Anatome magis confirmaret. Ceterum ejus conjectura, quam habet, *Traité sur les Maladies des Femmes* L. I. Chap. II. § VI. menstruam purgationis sanguineæ periodum non a prima origine & ex naturæ instituto contingere, sed ortum suum molliori vitæ rationi debere, non inconcinna mihi videtur, præcipue si cum eis comparentur, quæ de degeneratione & varietatibus hominum & animalium, imprimis a statu domestico & longa a prima stirpe distantia oriundis egregie passim differit BUFFON.

Hist. Nat. Univers.

b) *Emmenolog. pag. 76.*

§. V.

Fluxus hic statis menstruis periodis rediens summe necessarius sequiori sexui est, & si rite procedat maximo-pere salutaris. Accidit vero quam sæpissime, ut multis modis negotium istud turbetur, dum vel debito tempore evacuatio non prodit, vel nimis parca quantitate, vel & nimia, qui ultimus demum affectus proprie hæmorrhagia uteri vel immodicus mensium fluxus, aut profluvium mensium a) aut Menorrhagia b) dicitur. c)

a) MAGRI *Patholog.* L. II. S. 4. c. 32. GORTER *Comp. Med.*

b) SAUVAGES *Nosol. Meib.* Class. IX. Gen. VI. Spec. 3. 6. 8. de quibus solis hic agimus.

c) Compendii gratia quemcunque sanguinis ex utero nimium fluxum uno titulo effero, licet haud inutile sit, uti quidem Cel. ASTRUC fecit, *Malad. des Femmes* T. II. L. I. Ch. IX. §. 1. inter *mensis immoderatos*, qui aliquam periodum servant, & inter *sanguinis profluvium copiosius* (*perte de sang,*) & *Stillicidium parcius* (*Suintement*) distinguere, & a copia, duratione, frequentia, totidem diversos gradus morbi constituere. De hæmorrhagia uteri vesiculari cf. MAURIT, HOFFMANN in *E. N. C.* Cent. IV. Obs. CXI.

§. VI.

Neque tamen protinus omnis menstruatio, quæ nobis immodica videtur, morbosa pronuncianda est: rursus alia profluvium modicum, quod aliis maxime naturale est, minus ferunt. Dandum est aliquid climati & cœli ingenio, nam non ubique æqualiter purgantur, sed quo magis regiones ad æquatorem accedunt, eo magis plerumque ob clementiorem aërem rarefacta incolarum corpora fluxum hunc patiuntur. Nam HIPPOCRATES a) græcarum feminarum menses duabus heminis sive viginti unciiis æquat: Hispanarum quatuordecim aut sedecim unciiis FITZGERALD b), Occitanarum unciiis octo ad decem IDEM c) unciiis octo ad sedecim ASTRUC cc), unciiis duodecim SAUVAGES d), Batavarum unciiis sedecim in corporibus mollibus;

libus, at in strictis ne quidem quinque GORTER e), Anglarum testæ ovi anserini capacitate SYDENHAM f), unde miror FREINDIUM g) ad usque libram & duas tertias illorum pondus determinare. Viennensium puellarum menstrua ab uncis tribus ad decem æstimat DE HAEN. h) Groenlandis feminis plane nullos esse menses ferunt. i) Sic & Lappones multæ nunquam menstruum fluxum experiuntur, aliæ ætate tantum. k) Post hæc vitæ quoque genus & ipse corporis habitus multum in hoc negotio discriminis faciunt, nam quæ aut laute aut otiosæ vivunt, quæ laxæ structuræ sunt, aut igne admoto pedes fovendo sanguinem versus inferiora trahunt, multo copiosorem præ laboriosis, exercitatis, strictis, tenuiter viventibus, fluxum experiuntur.

- a) *Æti. yovaxelav* L. I. Sect. 15.
- b) in *Dissert. de Catamenis*. Monspel.
- c) ibidem, & LIEUTAUD *Synops. univ. Prax. med.* I. p. 448.
- d) *Malad. des Femmes* T. I. Edit. Aven. 1763. pag. 18.
- e) *Nojolog. Meth.* Class. IX. G. VI. Sp. 3.
- f) *Syst. prax. Med.* T. II. *morb. partic.* p. 164.
- g) *Process. integr. in cur. morb. in Oper.* p. 502.
- h) *Emmenol.* p. 81.
- i) *Rat. Med.* P. IV. Cap. VI. p. 204.
- j) PECHLIN *Obs. Phys. Med.* L. I. Obs. 34.
- k) LINN. *Flor Lapp.* p. 324.

§. VII.

Ergo qui Medici auxilium requirit catameniorum fluxus, actionibus quibusdam læsis cognoscitur, si enim bene ferat etiam uberiolem fluxum muliebre corpus, morbosus non censendus est. Præter horrorem, dolores lumborum tenfivos, & sensum ponderis inducentes, languorem corporis & cephalalgiam, quæ moderato etiam fluxui sæpius adesse solent, observatur color corporis vitiatuſ, cadaverofus, cachexia, appetitus prostratus, fitis, imbecilli-

tas, somnus turbatus, vasorum subsidentia cum pulsu celeri, ardores febriles interni, extremitatum refrigeratio, urina pallida, alvus obstructa, dyspnœa, syncope, convulsio, pedum œdema, quod tandem in ipsam inter cutem aquam terminatur, aut in fluorem album, hœdicam, atrophiam abit, quorum symptomatum plurima non laxitatem modo & debilitatem uteri, sed spasmodicas quoque stricturas nervearum & vasculosarum partium adesse ostendunt, unde simul patet ratio, cur sensibiliores feminae & quæ tenerioris structuræ sunt, hypochondriacæ & hystericae, magis huic affectui quam aliæ obnoxia sint. Ipse sanguis a) qui effluit non semper idem, mox enim sincerus exit atque floridus, mox autem, ubi nempe diutius moram necere coactus fuit, quod sæpe ad aliquot mensium spatium extenditur, luridus, coagulatus atque grumofus, sub finem morbi lentus & glutinosus, sæpe etiam valde dilutus, serofus, quando simul aliis excretionibus, urinæ, sudoris imminutis, liquores qui per alias vias expelli debebant, huc determinantur.

a) Sanguis menstruus an ex utero an vagina veniat, hujus loci non est disquirere. Ipsum venosum esse si tantum concedere videntur, qui cum ASTRUCIO catamenia ex appendicibus cœcis venosis uteri derivant.

§. VIII.

Proxima hujus affectus causa, prouti ipsorum mensium regularium in *ἀναστροφῆς* sed nimis aucta quærenda est. Quæ iterum vel nimiaë orificiorum laxitati, vel plethoræ commotæ, vel utrifque, vel nimiaë sanguinis dissolutioni & tenuitati, vel obstructioni hepatis, lienis, aut mesenterii, in quo casu necessario plus sanguinis ad uterum deferri oportet, suam debet originem. Remotiores autem & occasionales causæ sunt omnia illa, quæ aut nimiam fangui-

sanguinis copiam generare, aut cruorem attenuare, aut
 in motum cedere, aut obstruere abdominalia viscera, aut
 vasorum uterinorum ostia debilitare valent. Hinc valde
 calens aer, otiosa vita, motus vehemens in insueti, aut
 validus nifus, a) sternutatio, b) cachinnus & vomitus
 valentiores, cibus probe nutriens, potus calefaciens, ve-
 neris exercitium nimium, animi pathemata fortiora, em-
 menagoga & pessaria c) acra, stimulantia, alia evacua-
 tiones suppressae malum hoc plethoram vel causando vel
 commovendo producant. Debilitas vero orificiorum,
 quibus arteriae in uterum hiant, vel in ipsa laxa structura,
 vel in precedente laborioso aut frequenti partu, post
 quem uterus se non satis constrinxit, nec ad naturale ro-
 bur iterum pervenit, vel in sanguinis vi, qui nimis diu
 urgendo elaterem vasorum infringit, causam suam inve-
 nire potest, quae ratio est, cur saepius illae puellae, quae
 diutius suppressionem catameniorum passae sunt, tandem
 ubi sanguis claustra rupit, haemorrhagiam talem nimiam
 experiantur, praesertim quando incaute menstrua apud
 puellas nobiles sollicitando, balneis frequentibus uterina
 vasa debilitant, ut dein nimia copia & singulis fere septi-
 manis redeant d) Idem & illis feminis usu venit, quae circa
 septimum aetatis annorum septenarium constitutae, quo
 parere ut plurimum cessant, inhibita per aliquot menses
 evacuatione ultima vice large satis menstruantur, nec
 posthac unquam fluxui huic obnoxiae sunt: id quod ta-
 men quandoque cum magno periculo fit, praecipue si in
 plethoricis subjectis & boni habitus neglectis venaesectio-
 nibus, circa sexagesimum annum subito & inexpectato
 redit, ubi vix arte compescenda sanguinis fluentia fatalem
 tandem hecticam & convulsionem amisso fere omni vi-
 tali liquore inducant. e)

a) Tale exemplum habet FORESTUS L. 23. Obs. 16.

b) HILDANUS Cent. 3. Obs. 58.

c) VARAN

- c) VARANDÆUS de *Morbis Mulierum*.
 d) VAN SWIETEN *Comm. Tom. IV. p. 429.*
 e) BROOKES *General practice of Physic Vol. II. p. 107. ed. 4ta.*

§. IX.

Fiunt vero & alia sanguinis ab utero profluvia, quæ non sponte sua, sed ab externis causis producuntur, vasorumque diæresin pro sua proxima causa agnoscunt. Nam postquam utero foetum excussit mater, sequi debet annexa infanti umbilicalis funiculi ope placenta, quæ cum utero firmiter vasis suis hæreat, solvi inde nisi ruptis vasis nequaquam potest, hinc sanguinis post partum fluxus, quem Lochia vocant. Hæc nimia sæpius & magna cum virium jactura atque periculo contingunt. Eaque res eo magis periculosa plena est alea, si heterogenea post partum in utero remanserunt, quæ aut uterum irritando, aut æqualiter contrahi impediendo fluxum sisti non permittunt. Itaque si aut tota placenta ab uteri superficie soluta quidem, sed in ejus cavo remanens, aut portio saltem illius intus hæserit, aut congrumatus sanguis, aut caput aliave pars infantis, quem per partes eximi necessum fuit, aut integer alter infans, soluta jam prioris ex obstetricantis errore placenta, aut mola præsens fuerit, hæmorrhagiam talem oriri oportet. Simile periculum minatur, si prævia in partu placenta est, si avulsa ante partum ob funiculum aut nimis brevem aut circum infantis collum flexum, si majus aliquod vas ruptum fuerit, si vulneratus funiculus, a) si manus obstetricantis ruditer uterum tractaverit & vellicaverit, si ipse uterus ruptus sit, si femina abortum vel mala fortuna passa sit, vel nefandis artibus *militia digna perire sua* b) provocaverit, quem plerumque hæmorrhagia præcedit eo periculosior, est, quo propior femina naturali partus tempori est. c) Accidit etiam quandoque, ut si feminæ lochia non suffi-

hementiorem reddit, id eo in casu viro largimur, si paroxysmo non adeo vehementi, in eo ipso administratur. Si enim necessitas non urgeat, extra paroxysmum moderandi & diminuendæ plethoræ ergo in usum vocata semper magis profuisse observata est. Si autem jam adeo debilitata sit ægra, ut sine præsentaneo vitæ discrimine nil sanguinis amplius amittere possit, tunc præstat manuum in aqua tepida detentione, (non enim perspicio, cur LIEUTAUD *f*) frigidam suadeat, quæ sanguinem versus interiora repellit,) aut cucurbitulis ficcis ad remotiora loca, ex HIPPOCRATIS *g*) consilio ad mammas, vel monente GALENO *h*) infra illas, aut juxta alios ad hypochondria admotis sanguinem avocare, licet illas prouti & extremorum ligaturas evitare, nescio cur jubeat BROOKES. *i*) Nimum mensium profluvium a venereo contagio ortum inunctionibus mercurialibus feliciter sustulit FITZGERALD. *k*)

a) *Meth. Med.* L. XV. C. 3.

b) *Synops. Med. Pr.* C. XIV. Art. 21.

e) *Synops. univ. Prax. Med.* P. I. p. 454.

d) *loc. cit.*

e) *Opp.* T. I. p. 553. a.

f) *loc. cit.* p. 454.

g) *Sect. V. Aph. 50. & Epidem. II. 6.*

h) *Comment. in hunc Aph.*

i) *Gen. Pract. of Physic.* Vol. II. p. 226.

k) *Maladies des femmes.* Paris 1758. p. 69. 70.

§. XI.

Solent & alias excretionem augendo nifum sanguinis ab uterinis vasis avertere. Quod alii laxantibus faciunt, & præcipue quidem laudante ETTMÜLLERO *a*) rhabarbaro, quia adstringente simul virtute pollet. Videntur tamen hæc prouti etiam clysmata, extra paroxysmum potius locum habere, quum in eodem fluxum sanguinis magis adhuc ad affectam partem determinent. Si tamen spafmi

spasmi adfuerint, in illis demulcendis clysmata egregie se gerunt. Lene laxans adstringentibus fere semper a practicis præmitti FREINDIUS monet. *b)* AILHAUDI vero drasticum pulverem, panaceam istam si Diis placet, cujus ipse hoc in morbo ad octodecim usque doses exhiberi vult, nemo nisi audax empiricus propinaverit. Vomitoria eo solo in casu, quo SAUVAGES *c)* profuisse vidit, accedentibus nempe nausea & cardialgia, viribus adhuc integris, concesserim, alias enim commovendo corpus sanguinem magis in motum cient. In refractissima tamen dosi ad granum nempe quavis vice Ipecacuanham laudant BROOKES *d)* & LIEUTAUD, *e)* eoque modo etiam adhibitam fuisse puto in illo casu quem FITZGERALD *f)* narrat. Alii malunt ad perspirantia cutis vasa humores allici, atque diaphoreticis fixis, pulveribus & potionibus temperantibus, & similibus utuntur. Quæ quidem lenia diluentia præcipue tunc conducunt, si organus sanguinis moderandus est, in quo casu nitrum, camphora, lene citri acidum, emulsiones in quibus amygdalarum loco avellanas ob majorem vim stypticam recipere solent, julapia, hordeata, levia juscula & gelatinæ egregii effectus sunt: nec hæsitarem MEADIUM *g)* & WERLHOFIUM *h)* sequi, & compescendis his motibus corticem opponere. Fortiora vero sudorifera, roob sambuci, juniperi, aromatica, quæ quibusdam præcipue mulierculis placent, cum sanguinem in majorem adhuc motum cieant, nunquam adhibeantur, de quibus folis FREINDIUM *i)* loqui puto, quando contra ETTMÜLLERUM diaphoreticorum usum improbat, quum sanguinis quam metuit rarefactio & expansio ab his modo fortioribus metuenda sit. Ubi vero nimia sanguinis tenuitas in causa est, incrassantibus utendum est & mucilaginosi, Gummi Arabico, Tragacantha, Ichthyocolla.

a) loc. cit.

b) loc. cit.

- e) *Nofol. meth.* T. III. P. II. p. 56.
 d) *Op. cit.* p. 226.
 e) *l. c.* p. 454.
 f) *Maladies des Femmes.* p. 319. Obf. I.
 g) *de Imperio Solis & Lun.* C. III. p. m. 71. ed. Götting. 1748.
 Tom. I. & *Monit. & Præcept. Med.* C. XIX. Sect. II.
 h) *de Febribus* p. 53.
 i) *Emmenol.* p. 132.

§. XII.

Hoc modo si causis probe obviam itum est, adstringentia demum leniora, aut pro re nata fortiora in usum vocari possunt. Corallia præparata, aut eorum tinctura aut syrupus, Granatorum syrupus, syrupus Myrtinus, Diacydonium & alia ex cotoneis malis præparata, Chermes grana, Rosarum rubrarum siccarum conserva, Cascarillæ Extractum, Simarouba, Malicorium, Terra Catechu, Draconis sanguis, Armena bolus, species & confectio de Hyacintho. Succii expressi a plurimis laudantur nec male, ex Plantagine, Bursa Pastoris, Portulaca, Urtica, quorum usus nimis inter nos negligitur; aliis Agrimonia, Bistorta, Tormentilla, quæ tamen ab initio statim data nimis adstringere mihi videtur, Mentha, quæ aquis ipsorum destillatis potentiora erunt, aqua Cinnamomi cydoniata, infusiones & decocta ex Caryophyllatæ radice, Millefolio, Veronica, Pilosella, Symphyto, Pimpinella & quæcunque demum adstringere in Materia Medica docemur, quorum longum indicem ASTRUCA) recenset, placent. Decocto corticum aurantiorum saturato ad duas circiter tertias redacto Anglii Medicos fere omnes uti reperio, optimumque inde effectum aliquoties ipse vidi. Raræ istius & pretiosæ b) Melitenfis parasiticæ plantæ, Cynomorii coccinei, quod ad fungos olim perperam retulerunt, pulvere, feliciter fluxum

rum

xum femininum cohibuit BÆCKIUS *c*). Martialia præparata, quæ alias menses promovent, hæmorrhagiam si ab obstruptione abdominalium viscerum aut uteri valorum perdito tono dependet, egregie sistunt, in quo casu etiam alia aperientia & visceralia remedia perbelle se habent. Circa Mercurialia, quæ PITCARNIO *d*) commendantur, „quia aliarum excretionum impedimenta æqualiter tollendo, sicque eas augendo, hanc minuunt,“ experimenta nobis desunt, quin in pluribus casibus nihil virtutis habitura esse persuasum habemus, præcipue quum attenuando humorum massam, sanguinem ad effluxum magis disponant, & suppressi menses illis revocentur *e*). Lenia anodyna, quæ profuvia moderari observata sunt, e papavere, *f*) cynoglossa, liquore anodyno Hoffmanni aut aqua Rabelii propinentur, sed cauta manu, nec Anglos in liberaliori opii exhibitione temere quis in nostris regionibus imitetur Medicus, nec cautelarum immemor sit, quas desideratissimus frater circa propinandum opium proposuit *g*). An inter nos quoque observatum est, quod BROOKES *h*) refert, inferioribus visceribus affectis, opium minus in caput agere & hinc instante partu orta hæmorrhagia, largiter exhibitio opio compesci potest? Usneam humani cranii, tanquam nauseosam & invalidam atque ex Helmontianis nugis petitam, Saccharum Saturni & ex illo compositam tincturam antiphtisicam aliaque hujus farinae plena discriminis remedia, utut quibusdam *i*) laudata, cautus Medicus rejiciat. Neque etiam fortia ista styptica, alumen, hæmatites lapis, HELVETII *k*) remedium ex alumine & sanguine draconis, licet magno SYDENHAMO Anglisque Medicis quotquot novi usitata, arident, cum non satis cauti in validiorum adstringentium exhibitione esse possimus, nec nisi summa urgente necessitate ea dare debeamus. Nam præmature aut præpostere adhibita, prouti & opiata insignem malorum Lernam post se ducere solent, mensium suppressio.

pressionem, scirrhum & cancrum uteri, hystericos affectus, fluorem album pertinacissimum, cachexiam, hydropem l) & icterum, aliaque quibus omnium observatorum paginae refertae scitent. Bene ergo GORTER m) ex quacunque causa nimis fluunt menses statim secundum inventam causam non omnem sistendum fluxum, sed sensim temperandum, neque effluentem sanguinem cohibendum clausis pudendis esse monet. Nollem tamen etiam cum LIEUTAUDO n) omnem rem, nisi graviora urgeant symptomata naturae soli committere, & congrua victus ratione tantum fluxui obviam ire, donec febris lenta emergat, aut immineat marasmus, vel se prodant cachexiae hydropisve indicia. Satius enim est & facilius incipienti malo mederi, quam exhaustis viribus aegrae, quum malum per longam moram invaluit, cum novis quoque morbis primarii mali sequelis luctari. Prudens ergo Medicus, si nullum in mora periculum est, a lenioribus ad potentiora sensim ascendit, ne & nihil agendo naturam deserat, & sine necessitate ancipitem & periculosam medicinam faciat. Sin autem a sola plethora nimium fluxum oriri constiterit, utique laudanda est methodus, quam in talibus adhibet FITZGERALD, o) qui praeter venesectionem nihil nisi tenuem victum & exactissimam dietam praescribit.

a) *Malad. des Femmes* T. II. p. 60. & 85.

b) MORGAGN. *de Sedib. & Caus. Morb.* L. I. Ep. XIV. Art. 25. p. 117. b.

c) LINNÆI *Am. Acad.* Tom. IV. Diff. LXV.

d) *de Fluxu menstruo.* § 28.

e) FREIND *Emmenolog.* p. 148.

f) Opium optimum praeter aliis omnibus in uteri haemorrhagiis extollit inter alios WHYTT *Observations on the Nervous hypochondriac or hysteric disorders.* Edinb. 1765.

g) OBERLIN in *Dissert. de Opio liberius in Medicina adhibendo.* Arg. 1752.

h) *l. c.* p. 226.

i) inter alios ETTMÜLLERO & FREINDIO. *loc. cit.*

k) *Traité*

k) *Traité des pertes de Sang.* Paris, 1697.

l) Id quod de quernis glandibus in specie habet *VOGEL M. M.*
p. 266.

m) *Comp. Med. II.* p. 167.

n) *Op. cit.* p. 452.

o) *Traité des Maladies de Femmes* p. 68.

§. XIII.

Externorum etiam remedium nequaquam contem-
nendus usus est. Ligaturæ brachiis femoribusque in-
jectæ, *ÆGINETÆ a)* jam laudatæ, modo non nimis arcte
adstringantur, multum in effusioribus præcipue fluxibus
valent. Quædam spongiam aceto vinoque rubro aut aliis
roborantibus imbutam, vel ranarum sperma cum aceto
& alumine plumaceolis exceptum, vel sperniolam Crollii
pudoris sinui subjiciunt, aut lintea aceto madefacta *b)*
lumbis imponunt, aut adstringentia emplastra, aut to-
tum corpus linteo aceto forti imbuto obvolvunt. *c)*
Ipso Vitrioli colcothare imbutum tortile linteum vagi-
næ, quousque potuit, cum successu primus intrusit,
in desperato casu *FRID. HOFFMANNUS. d)* Fo-
menta ex balaustiorum & rosarum punicearum floribus,
lauri foliis & menthæ herba, suffimigia ex odoratis, bal-
samicis, clysteres uterini, pessi ex calidioribus anima-
lium stercorebus, asinino, canino, suillo, passim laudan-
tur. Sed apage eorum succos expressos ori ingestos.
Nec Jaspidi rubræ *e)* collo appensæ aut aliis amuletis ma-
le credulus fidem adhibe. Circa balnea in diversa abeunt
auctores, aliis eadem laudantibus, aliis culpantibus. Mihi
fese mutuo non intellexisse videntur. In ipso fluxu nemo
sanus Medicus illa in usum vocaverit, at extra eundem
balneum moderate adstringens uteri roborandi causâ adhi-
bitum quid nocere possit non video. Hysterica sympto-
mata.

mata quæ sæpe concurrere solent, castoreo, lasere, succini sale, aliisque leniuntur. Hinc & fumigationem e ranis siccatis aut equinis unguis, quam PASCHALIUS f) proponit, his potius quam ipsi primario morbo conducere crediderim.

- a) L. III. C. 62.
- b) TISSOT *Avis au Peuple*. II. p. 451. edit. Lyon, 1764.
- c) FITZGERALD p. 319. Obs. 2.
- d) *Med. Ration. Syst.* T. IV. P. II. Sect. I. C. V. Obs. II. p. 120.
- e) BOER. à BOER. L. II. C. 102.
- f) *Metb. cur.* L. I. C. 55.

§. XIV.

Omnia hæc remedia utut in spontaneis uteri hæmorrhagiis & lochiorum nimio fluxu efficacia, nihil præstarent, si in graviditate, abortu, placenta in partu prævia, relicto heterogeneo post partum in utero, fluxus contigerit copiosus. Tunc missis omnibus istis præter partium ligaturas, omnis periclitantis vitæ salus atque ipes in periti Embryulci manu posita est, qui lente ac prudenter festinando, juxta obstetriciæ artis præcepta, quæ alibi traduntur, hærentia in utero ipsiusque hæmorrhagiam causantia, corpora quantocyus educat, licet ne sic quidem semper servari mulieris vita possit. Ne vero ægrotata inter operandum viribus deficiat, blandis cardiacis atque analepticis, nequaquam vero calidioribus, refocillanda est, atque tum demum, ubi ejecta ex utero sunt, quæ præter naturam ibi hærebant, supradicta remedia in usum trahenda sunt.

§. XV.

Regimen vitæ exactissimum talibus sanguinis profluviiis laborantibus observandum est. Nimis calidus aer denuo

denuo sanguinem in motum ciendo & rarefaciendo, curationi multum obest, frigus autem corporis superficiem stringens sanguinem ab exterioribus arcet, & versus uterum determinat. In cibo dando ceu graviter vulneratæ tractandæ sunt ægræ, & hinc pro re nata tenuissimus & parcissimus porrigendus est, ne nova plethora generetur, neque etiam ob dejectum plane ventriculi robur, quod semper hunc morbum comitatur, multum appetunt. Ratio tamen habenda est virium in iis, quæ enormibus profluviis plane exhaustæ sunt, ut pedetentim iterum omnium partium & præcipue ventriculi labefactatus valde tonus lenibus visceralibus roborantibus firmetur. Potus exhibendus temperans atque copiosus, sed semper medicatus, leniter roborans, qualem omnes aquæ minerales leviter martiales nobis præbent, quibus aliquid vini rubri austeri addi potest. Earum vero quæ spirituosas potibus indulgent cura nulla est. Reliquarum excretionum provida cura habeatur, ut rite procedant, ne turbatæ in utero sibi exitum quærant. Quies corporis imperetur sedulo, quæ fere sola hæmorrhagiæ minoris impetum sæpius compescuisse observata est. Et si cum *FRENDIO a)* erectum humani corporis situm inter causas ponimus, cur femininus sexus menstruam purgationem patiatur, situm quoque horizontalem ad moderandum istum fluxum servandum esse facile patet. Sed & mente tranquilla sit, caveatque sibi præcipue ab ira atque terrore, quibus non alia magis incurabiles hæmorrhagias producant. Unica enim *ROLFINCII b)* observatio, qua feminæ, cui per duos menses sanguis fluxerat, terrorem profuisse affirmat, generali regulæ nil obest: nam licet terror ut plurimum per breve tempus fluxum sistat, multo atrocius tamen eundem paulo post recrudescere facit. Eadem vitæ ratio, quam facillime morbus hic recidivas experiatur, postea continuetur præservandi scopo, interpositis passim lenibus laxanti-

C

xanti.

xantibus, c) & ut plethora præcaveatur, venæsectionibus debito tempore nitutis.

a) *Emmenol.* p. 77.

b) *Med. Comment.* L. IX. S. VI.

c) Nam hæmorrhagia quælibet immodica, nisi quamprimum sedata fuerit, leniens purgatio administretur, ne recidivam patiatu metuendum est. *SYDENHAM Febr. cont. A. 1661, p. 42.*

§. XVI.

HIPPOCRATIS a) effatum est: "quando menses copiosiores prodeunt, morbi contingunt." Quod verum esse non in mensibus modo, sed omnibus uteri nimis hæmorrhagiis dolendum est. Quibus enim nimium catamena fluere solent, iis vasa uterina valde debilia esse significatur, hinc facillime vel abortiunt, vel plane steriles b) fiunt, & quibus ætate provecis nimia menstruatio supervenit, eas hæmorrhagia hæc plerumque incurabilis ad mortem usque comitatur, aut ulcus cancerumve uteri infert c). Illæ vero quæ in partu graves hæmorrhagias patiuntur, lipothymis & convulsionibus, quæ fere semper funesti exitus in hoc affectu indicia sunt, periclitantur, & si etiam evadunt, per reliquum vitæ tempus valetudinariæ manent, & vel hydropicæ vel hecticæ moriuntur.

a) *Sect. V. Aph.* 57.

b) An ergo, quod *LIEUTAUD l. c. p. 453.* asseverat, mulieres post insolitam uteri hæmorrhagiam foecundiores fieri, adeo generaliter pronuntiandum erat?

c) *LIEUTAUD l. c. p. 452.*

Straßburg, Med. Diss., 18

ULB Halle
008 564 809

3

WIP

Q. D. B. V.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

HÆMORRHAGIA UTERI

GRATIOSA

AR

PRO

SUMMOS

PRIVI

SOLENNI

PETRUS

AD DIEM XX

6972 6972 6972 6972 6972

Typis JOH. HE

